

ZOOHIGIJENA SA VETERINARSTVOM

Poglavlje: **Higijena primarne stočarske proizvodnje**

Tematskajedinica: **Higijena izgradnje i održavanja štala** – tematske (metodske) podjedinice:

- ekonomsko dvorište,
- principi smještaja,
- vrste štala,
- higijenski normativi izbora lokacije,
- higijenski normativi izbora građevinsko gmaterijala

Ekonomsko dvorište

Ekonomsko dvorište = **profitna jedinica** za realizaciju konvencionalne (robne) proizvodnje proizvoda animalnog porijekla.

Pored konvencionalne, postoji i nekonvencionalna proizvodnja (koristi se termin ekstenzivna proizvodnja), proizvodnja koja nema karakteristike robne proizvodnje.

Konvencionalna proizvodnja se bazira na držanju obično jedne vrste, pa čak i samo jedne proizvodne kategorije određene vrste životinja unutar profitne jedinice, dok nekonvencionalnu proizvodnju između ostalog determinira držanje različitih kategorija, odnosno različitih vrsta životinja unutar neprofitne jedinice.

Oba tipa proizvodnje formiraju **epizootiološke jedinice** i predmet su stručnog, upravnog, finansijskog (porezi) i zakonskog interesa. U ovom smislu je nekonvencionalna proizvodnja možda i interesantnija jer obično ne puni budžet, a može generirati značajne zdravstvene probleme.

Konvencionalna proizvodnja može biti:

- **Intenzivna** (realizira se u zatvorenim, poluotvorenim i otvorenim objektima)
- **Ekološki prihvatljiva** (realizira se u poluotvorenim, otvorenim, a može i u zatvorenim objektima)
- **Organska** (realizira se u otvorenim, poluotvorenim, a samo djelimično može i u zatvorenim objektima – početna faza tova pilića)

Principi smještaja

1. Pri organizaciji smještaja ili smještaju **ne štetiti životinjama** sačuvati hodne potrebne povreda (debikiranje) ili tretmana (tov na bijelo meso teladi), ili uznemiravanja na bilo koji način (buka, nefunkcionalnost ili nedostatak opreme) i slično.
2. Osigurati maksimalno moguće pravo na svih 5 sloboda.
3. Osigurati neometan tok tehnoloških procesa bez ili uz minimalno uznemiravanje životinja.
4. Uskladiti smještaj sa osnovnim faktorima vanjske klime.
5. Poštovati specifične lokalne ekološke faktore i koliko god je moguće bazirati proizvodnju na autohtonim ili srodnim vrstama, odnosno pasminama životinja.

Izbor lokacije, građevinskog materijala, dizajn I tipovi objekata

Kruteriji izbora lokacije vezani su za:

1. Vrstu životinja i proizvodnu namjenu
2. Klimatske prilike (opravdanost proizvodnje, tip objekata, concept držanja – manje ili više upliva čovjeka I oslanjanja na automatiku)
3. Šire I uže karakteristike reljefa (osojne I prisojne strane, ruža vjetrova, vegetacija)
4. Pedološke karakteristike terena (kvalitet smještaja, profitabilnost proizvodnje, prilikom animalnog otpada I drugih otpadnih materija)
5. Hidrološke karakteristike terena (kontaminacija voda, vodoopskrbnih objekata, prilikom I recipijenti otpadnih voda)
6. Kvalitet i karakteristike vode kao životne sredine (sadržaj rastvorenog kisika, biološke karakteristike – živi svijet, brzina vodenog toka, sposobnost samoočišćenja, rizici kontaminacije)
7. Urbanosocijalne faktore (naselja, drugi stočarski ili industrijski pogoni, socijalni trendovi – činčile i.t.d.)

Kruteriji izbora građevinskog materijala vezani su za:

1. Karakteristike obzirom na topljenu vodljivost I izolaciona svojstva.
2. Čvrstoću I otpornost na biološke (životno stanište), fizikalne (otpornost na udar, vodu) i hemijske (korozivna sredstva, dezinficijensi) agense.
3. Trajnost i zapaljivost
4. Uticaj na higijenski status smještajnih prostora i pojedinih segmenata objekata.
- 5.